

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

до законопроекту згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

«Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо продажу об'єктів державної та комунальної власності)» (реєстр. № 4574 від 04.01.2021), внесений народним депутатом Підласою Р. А. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Відповідно до пояснювальної записки завданням законопроекту є створення сприятливих умов у сфері приватизації державного і комунального майна, підвищення ефективності розпорядження державним і комунальним майном.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація законопроекту впливатиме на дохідну частину бюджету.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Запропоноване законопроектом списання податкового боргу державних та комунальних підприємств, акціонерних товариств, створених у процесі корпоратизації, 100 % акцій (часток) яких перебувають у державній власності, щодо яких органом приватизації прийнято рішення про їх приватизацію, призведе до недонадходжень платежів до бюджету.

За інформацією Державної податкової служби податковий борг державних підприємств станом на 01.10.2020 становить 14,7 млрд грн, а комунальних підприємств – 3,7 млрд гривень. Крім того, податковий борг суб'єктів господарювання державного сектору економіки (державних підприємств, їх об'єднань, дочірніх підприємств та господарських товариств, державна частка у статутному капіталі яких перевищує 50 відсотків), перелік яких станом на 01.07.2020 розміщено на сайті Фонду державного майна України, станом на 01.10.2020 становить 18,7 млрд гривень.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Пропозиції щодо покриття можливих втрат бюджету відсутні.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Суб'єкт права законодавчої ініціативи відповідно до статті 27 Бюджетного кодексу України зобов'язаний подати до законопроекту фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Авторами законопроекту таких розрахунків не надано.

Всупереч вимогам статті 27 Бюджетного кодексу України суб'єктом права законодавчої ініціативи не надані пропозиції щодо джерел додаткових надходжень бюджету, необхідних для досягнення його збалансованості та попередження компенсації дефіциту коштів за рахунок видатків Державного бюджету України.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B040000099F72E008EA48300](#)

Підписувач [Воробей Світлана Іванівна](#)

Дійсний з [30.04.2020 12:26:18](#) по [30.04.2022 12:26:18](#)

Міністерство фінансів України

11120-03-3/1271 від 18.01.2021

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Законопроектом пропонується внести зміни до Податкового кодексу України (далі - Кодекс), якими передбачається:

- внести зміни до пункту 92.1 статті 92 Кодексу, встановивши, що продаж шляхом приватизації об'єктів державної та комунальної власності, що перебувають у податковій заставі, здійснюватиметься без згоди контролюючого органу;

- здійснювати продаж майна платника податків виключно на електронних публічних торгах у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, та виключити можливість продажу майна на публічних торгах (пункт 95.7 статті 95 Кодексу);

- встановити, що продаж єдиних майнових комплексів державних підприємств та акціонерних товариств, створених у процесі корпоратизації, 100 % акцій (часток) яких перебувають у державній власності, а також окремого майна таких підприємств, що перебувають у податковій заставі, організовується державним органом приватизації за поданням контролюючого органу. При цьому контролюючий орган зобов'язаний протягом 30 днів з дня передачі єдиного майнового комплексу підприємства, а також окремого майна таких підприємств до податкової застави направити державному органу приватизації подання про його продаж (пункт 95.9 статті 95 Кодексу);

- списати податковий борг (у тому числі встановлений судовими рішеннями та реструктуризований) державних та комунальних підприємств, акціонерних товариств, створених у процесі корпоратизації, 100 % акцій (часток) яких перебувають у державній власності щодо яких органом приватизації прийнято рішення про їх приватизацію. При цьому передбачити, що списані суми не включаються до доходів та витрат учасників процедури списання та списання здійснюється контролюючими органами протягом 10 робочих днів з дня направлення органом приватизації повідомлення про прийняття ним рішення про приватизацію підприємства.

До запропонованих законопроектом змін слід зауважити таке.

1. Згідно з підпунктом 14.1.155 пункту 14.1 статті 14 Кодексу податкова застава – спосіб забезпечення сплати платником податків грошового зобов'язання та пені, не сплачених таким платником у строк, визначений Кодексом. Податкова застава виникає на підставах, встановлених Кодексом.

Пунктом 88.1 статті 88 Кодексу передбачено, що майно платника податків, який має податковий борг, передається у податкову заставу.

Випадки виникнення права податкової застави передбачені підпунктами 89.1.1 – 89.1.3 пункту 89.1 статті 89 Кодексу, зокрема у разі несплати у строки, встановлені Кодексом, суми грошового зобов'язання, самостійно визначеної платником податків у податковій декларації (з дня, що настає за останнім днем зазначеного строку) та/або контролюючим органом (з дня виникнення податкового боргу), а також у випадку, визначеному в

пункті 100.11 статті 100 Кодексу (з дня укладання договору про розстрочення, відстрочення грошових зобов'язань).

Відповідно до пункту 89.8 статті 89 Кодексу контролюючий орган зобов'язаний безоплатно зареєструвати податкову заставу у відповідному державному реєстрі.

Пунктом 93.2 статті 93 Кодексу передбачено, що підставою для звільнення майна платника податків з-під податкової застави та її виключення з відповідних державних реєстрів є відповідний документ, що засвідчує закінчення будь-якої з подій, визначених підпунктами 93.1.1 – 93.1.5 пункту 93.1 цієї статті Кодексу.

Пунктом 92.2 статті 92 Кодексу передбачено, що у разі відчуження або оренди (лізингу) майна, яке перебуває у податковій заставі, платник податків за згодою контролюючого органу зобов'язаний замінити його іншим майном такої самої або більшої вартості. Зменшення вартості заміненого майна допускається тільки за згодою контролюючого органу за умови часткового погашення податкового боргу.

Тобто, продаж шляхом приватизації об'єктів державної та комунальної власності, що перебувають у податковій заставі, не є підставою для виключення майна платника податків з-під податкової застави та виключення з відповідних державних реєстрів.

Отже, майно може бути звільнено з податкової застави за умови повного погашення суми податкового боргу в установленому законодавством порядку або надання згоди контролюючим органом на заміну майна, яке перебуває у податковій заставі, іншим майном такої самої або більшої вартості чи на зменшення вартості заміненого майна за умови часткового погашення податкового боргу.

Також слід зазначити, що звільнення з податкової застави майна платника податків, що має податковий борг, та його виключення з відповідних державних реєстрів матиме негативні наслідки для держави, пов'язані із втратами бюджету у зв'язку з непогашенням податкового боргу та відсутністю майна, забезпеченого податковою заставою.

2. Щодо здійснення продажу майна платника податків виключно на електронних публічних торгах у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, та виключення можливості продажу майна на публічних торгах.

Суб'єктом права законодавчої ініціативи не надані обґрунтування щодо необхідності заміни способу продажу майна виключно на електронних публічних торгах.

Тому з метою забезпечення спрощення та здешевлення процесу реалізації заставного майна вважаємо, що внесенню відповідних змін до Кодексу має передувати детальний аналіз наявних способів та механізмів реалізації майна, в тому числі й заставного, з урахуванням сучасних методів проведення таких торгів/продаж.

3. Змінами до пункту 95.9 статті 95 Кодексу пропонується встановити, що продаж єдиних майнових комплексів державних підприємств та акціонерних товариств, створених у процесі корпоратизації, 100 % акцій (часток) яких перебувають у державній власності, а також окремого майна таких підприємств, що перебувають у податковій заставі, організовується державним органом приватизації за поданням контролюючого органу. При цьому, контролюючий орган зобов'язаний протягом 30 днів з дня передачі єдиного майнового комплексу підприємства, а також окремого майна таких підприємств до податкової застави направити державному органу приватизації подання про його продаж.

Слід зауважити, що контролюючий орган не передає майно до податкової застави.

Згідно зі статтею 89 Кодексу право податкової застави виникає з дня виникнення податкового боргу, поширюється на будь-яке майно платника податків, крім випадків, передбачених пунктом 89.5 цієї статті Кодексу, оформлюється актом опису та реєструється у відповідному державному реєстрі.

Тому незрозуміло, з якої дати (виникнення права податкової застави чи її реєстрації у відповідному державному реєстрі) має бути відлік у 30 днів (також не визначено, календарних чи робочих) для надання контролюючим органом подання до державного органу приватизації.

Крім того, запропонована редакція пункту 95.9 статті 95 Кодексу не визначає обов'язку та строку для організації продажу майна державним органом приватизації.

4. Щодо списання податкового боргу (у тому числі встановленого судовими рішеннями та реструктуризованого) державних та комунальних підприємств, акціонерних товариств, створених у процесі корпоратизації, 100 % акцій (часток) яких перебувають у державній власності, щодо яких органом приватизації прийнято рішення про їх приватизацію. Варто відмітити, що законопроект не визначає податки та види бюджетів, за якими має бути списаний податковий борг, а також не встановлює конкретний перелік підприємств, на які буде розповсюджуватись дія Закону, що може становити загрозу неправомірного взяття участі у механізмі списання.

Також законопроектом не встановлено дату, станом на яку буде списано заборгованість, що сприятиме послабленню податкової дисципліни та спонукатиме до виникнення нового податкового боргу, що в будь-якому випадку підлягатиме списанню.

Крім того, з дня прийняття рішення про приватизацію до моменту фактичної приватизації пройде період часу (можливо, декілька років), за який підприємство, щодо якого прийнято рішення про приватизацію та якому буде списано податковий борг, накопичить нові податкові борги.

Також слід зазначити, що в результаті проведення списання сум боргів на такі суми будуть нараховані штрафні санкції та пеня, передбачені статтями 126

та 129 Кодексу, врегулювання погашення яких законопроектом не передбачено, а, отже, такі суми залишаться не сплаченими і набудуть статусу податкового боргу.

Проведення процедури списання податкових боргів не вирішить проблему в цілому, а лише погіршить бюджетну рівновагу та послабить відповідальність за розрахунки з бюджетом, оскільки наведений законопроект впорядковує лише наслідки і не вирішує питання на причинному рівні.

Окрім того, запропоноване не відповідає:

положенням статті 13 Конституції України (держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки, а також зазначає те, що усі суб'єкти права власності рівні перед законом);

принципам побудови системи оподаткування, визначеним статтею 4 Кодексу, зокрема щодо рівності усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації, єдиного підходу до встановлення податків та зборів;

Меморандуму про економічну та фінансову політику, укладеного з МВФ, відповідно до якого Україна взяла на себе зобов'язання утримуватися від запровадження нових звільнень від сплати податків або податкових пільг (за винятком вже прийнятих звільнень, що застосовуються для видатків на охорону здоров'я, пов'язаних з COVID), включаючи вільні економічні зони, пільгові ставки та мита, а також подальшу цільову прив'язку використання надходжень (за винятком видатків фонду боротьби з COVID).

Ураховуючи викладене, проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо продажу об'єктів державної та комунальної власності)» (реєстр. № 4574 від 04.01.2021) не підтримується.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Світлана ВОРОБЕЙ